

Sygn. akt VIII Ga 375/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Górski (spr.)

Sędziowie: SSO Anna Budzyńska

SR del. Anna Górnik

Protokolant: stażysta Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z wniosku Gminy K.

przeciwko W. C.

w przedmiocie orzeczenia zakazu określonego w art. 373 i n.

prawa upadłościowego i naprawczego

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt XII Gzd 3/12

oddala apelację.

Sygn. akt VIII Ga 375/13

UZASADNIENIE

W dniu 19 marca 2012 roku wpłynął wniosek Gminy K. o orzeczenie wobec W. C. pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu na okres od lat trzech do lat dziesięciu. W uzasadnieniu wnioskodawca powołał się na ogłoszenie w dniu 7 listopada 2011 roku upadłości Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...) w T., której likwidatorem jest W. C. i ustalenia sądu w zakresie wieloletnich niespłacalnych zobowiązań dłużnika. Wnioskodawca także podał, iż W. C. prowadził likwidację dłużnika z naruszeniem m.in. przepisów zobowiązujących do składania stosownych dokumentów do KRS, doprowadził do wytoczenia kolejnych postępowań sądowych i egzekucji obciążających majątek dłużnika Zdaniem wnioskodawcy W. C. zobowiązany był do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości już w 2001 roku, znając stan finansowy i prawny spółki oraz jej majątek.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik W. C. wniósł o jego oddalenie w całości, wskazując, iż prawidłowo wykonywał swoje obowiązki, zgodnie z prawem spółdzielczym. Uczestnik postępowania przyznał, że wnioskodawca jest wierzycielem Spółdzielni na kwotę 160.000 złotych, jednakże nakłady Spółdzielni na gruntach będących własnością Gminy są wielokrotnie wyższe od zobowiązań Spółdzielni, natomiast Gmina nie jest w stanie z powodu braku środków finansowych ich uregulować.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. akt XII Gzd 3/12 oddalił wniosek.

Postanowienie powyższe Sąd oparł na ustaleniu, że Spółdzielnia Kółek Rolniczych w T. w likwidacji wpisana jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego po numerem KRS (...). Zgodnie z uchwałą z dnia 28 czerwca 2001 roku otwarto likwidację dłużnika. Likwidatorem spółki został W. C.. Już w dacie objęcia przez W. C. funkcji likwidatora co najmniej 16 wierzycieli, w tym również pracownicy, od 1998 roku prowadziło przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjne. Na dzień 31 grudnia 2006 roku i 31 grudnia 2009 roku łączna bilansowa kwota zobowiązań dłużnika wynosiła 356.832,51 złotych, w tym 7.622,29 złotych z tytułu kredytów i pożyczek.

Na dzień 21 września 2010 roku przeciwko dłużnikowi prowadzonych było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach 31 postępowań egzekucyjnych, z których większość została wszczęta w latach 1998-2006, na łączną kwotę 650.561,17 złotych. Do ksiąg wieczystych KW nr (...) prowadzonych przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Gryficach ustanowionych dla nieruchomości należących do dłużnika wpisano ostrzeżenia o wszczęciu kilkudziesięciu egzekucji w celu zaspokojenia należności. Wobec dłużnika toczyło się także wiele postępowań dotyczących nieuiszczania zobowiązań podatkowych od nieruchomości, które zakończyły się wydaniem w latach 1999 - 2008 stosownych decyzji przez Wójta Gminy K. określających wysokość zaległości w podatku od nieruchomości.

Pomimo problemów finansowych dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie swojej upadłości. Postanowieniem z dnia 7 listopada 2012 r Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie z wniosku Gminy K. z dnia 4 października 2010 roku ogłosił upadłość Spółdzielni Kółek Rolniczych w (...) w T..

Przystępując do rozważań Sąd wskazał, że w myśl art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed dniem 2 maja 2009 roku) zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości, do postępowań w sprawach orzekania zakazu, wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Z uzasadnienia wniosku wprost wynika, iż wnioskodawca opiera swoje żądanie na art. 373 ust 1 pkt. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego, który umożliwia pozbawienie wskazanych w nim praw wobec osoby, która ze swej winy, będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości. Art. 10 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze stanowi, iż upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Sąd przytoczył również treści art. 11 PUiN i wyjaśnił pojęcie niewypłacalności dłużnika.

Sąd wskazał również, że zgodnie z art. 20 PUiN wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć m.in. każdy, kto ma prawo reprezentowania podmiotu sam lub łącznie z innymi osobami, a złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości powinno nastąpić w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do jej ogłoszenia. Podobne uregulowania zawierały przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 roku prawo upadłościowe obowiązującego do dnia 30 września 2003 roku (art. 1 § 1, art. 5).

W pierwszej kolejności Sąd określił moment, w którym wobec uczestnika dłużnika Spółdzielnię Kółek Rolniczych w (...) w T. zaistniały podstawy do ogłoszenia jego upadłości. Według Sądu naprowadzone przez wnioskodawcę dowody pozwoliły uznać, iż podstawy te wystąpiły co najmniej w 2001 roku, tj. istniały już w chwili objęcia przez W. C. funkcji likwidatora dłużnika. W tym czasie bowiem kilkunastu wierzycieli, w tym pracownicy prowadzili nawet od trzech lat postępowania egzekucyjne przeciwko Spółdzielni, co niewątpliwie świadczy o trwałym zaprzestaniu przez ten podmiot długów. Wobec nie wszczęcia postępowania o orzeczenie zakazu przed wejściem w życie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, tj. przed 1 października 2003r. rozpoznając przedmiotowy wniosek Sąd oparł się na przepisach ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ww. ustawy z dnia 6 marca 2009 roku.

Sąd przytoczył treść art. 373 ust 1 i 374 PUiN i wskazał, że legitymacja czynna wnioskodawcy nie została w sposób skuteczny zakwestionowana w niniejszym postępowaniu, wynikała ona także z przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów. Jako podstawę faktyczną zgłoszonego wniosku wierzyciel wskazał niezłożenie przez likwidatora jako reprezentanta dłużnika Spółdzielni Kółek Rolniczych w T., w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości oraz fakt, iż niewypłacalność dłużnika jest wynikiem jego rażącego niedbalstwa.

Analiza akt sprawy pozwalała zdaniem Sądu Rejonowego na przyjęcie, iż wnioskodawca wykazał, że w stosunku do dłużnika już co najmniej w 2001 roku zachodziły przesłanki do ogłoszenia jego upadłości, w którym to okresie uczestnik został ustanowiony likwidatorem dłużnika, posiadał on bowiem już wówczas wymagalne zobowiązania wobec wielu podmiotów. Wobec dłużnika toczyły się od 1998 r. liczne postępowania egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych w latach 1996-2006. Tymczasem likwidator W. C., będąc do tego zobowiązany z mocy ustawy, nie złożył w terminie dwutygodniowym wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd wskazał, że ustalenie istnienia podstawy do ogłoszenia upadłości uczestnika i terminu jej zaistnienia miało istotne znaczenie dla kwestii prekluzji terminu do zgłoszenia przedmiotowego wniosku, o którym to terminie mowa w art. 377 prawa upadłościowego i naprawczego. W przedmiotowej sprawie przesłanki do ogłoszenia upadłości zaistniały, jak wskazano wyżej, co najmniej w 2001 roku, albowiem dłużnik reprezentowany przez W. C. w tej dacie posiadał już wymagalne zobowiązania wobec wielu wierzycieli, których nie regulował.

Zgodnie z art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego (w brzmieniu sprzed 2 maja 2009 roku) nie orzeka się zakazu, o którym mowa w art. 373, jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości, od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć. Terminy określone w tym przepisie wyznaczają okres, w którym możliwe jest orzekanie zakazów. Są to terminy materialnoprawne o charakterze prekluzyjnym, tym samym nie podlegają one ani skróceniu, ani przedłużeniu, czy też przywróceniu. Skutkiem ich przekroczenia przez wnioskodawcę jest konieczność oddalenia złożonego wniosku. Sąd zaznaczył, wobec wskazania przez ustawodawcę dwóch odrębnych terminów i sformułowania odmiennych podstaw ich obliczania, iż pojawiły się rozbieżności odnoszące się do ich wzajemnych relacji. W orzecznictwie za przeważający uznać należy pogląd, zgodnie z którym roczny termin do wystąpienia z żądaniem orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej biegnie od dnia, w którym dłużnik był obowiązany złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości tylko wtedy, gdy wniosek taki nie został wniesiony. Jeśli natomiast wniosek został złożony - termin liczyć należy już od dnia umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia tego wniosku na podstawie art. 13 Prawa upadłościowego i naprawczego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2006 r., sygn. akt III CZP 13/06, OSNC 2007/1/8, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., sygn. akt III CZP 14/10, OSNC 2010/10/133, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2009 r., sygn. akt IV CSK 423/08, nie publ.).

Sąd wskazał jednak, że stanowisko powyższe nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, z uwagi na uregulowanie prawne zawarte w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (która to ustawa weszła w życie w dniu 2 maja 2009 r.), zgodnie, z którym to przepisem jeżeli przed dniem wejścia w życie ww. ustawy ustała możliwość orzeczenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 z powodu upływu rocznego terminu do wszczęcia postępowania, zakazu nie orzeka się. Sąd wyjaśnił, że w przepisie tym wskazano jednoznacznie, w którym to momencie można bezpowrotnie przyjąć, iż upłynął prekluzyjny termin, w którym można skutecznie domagać się orzeczenia zakazu. Chwilą decydującą dla ustalenia, czy możliwe jest jeszcze skuteczne wystąpienie o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej jest zatem stan istniejący przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej - a więc bezpośrednio poprzedzający ten dzień. Ustawodawca utrwalił ten stan stwierdzając, że niemożność orzeczenia zakazu w owym czasie decyduje, że nie może być on już orzeczony.

W przedmiotowej sprawie ustalono, iż podstawy do ogłoszenia upadłości dłużnika Spółdzielni Kółek Rolniczych istniały już w 2001 roku. W okresie od 2001 roku do wejścia w życie wyżej przywołanej ustawy nowelizującej

dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie swojej upadłości, nie toczyło się w stosunku do niego również postępowanie upadłościowe. Tym samym zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 2009 roku o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym ustała możliwość orzeczenia wobec uczestnika wnioskowanego zakazu.

Zatem, w niniejszej sprawie, zastosowanie znalazł przepis 377 prawa upadłościowego i naprawczego w brzmieniu przewidującym roczny termin prekluzji dla orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w razie niezgłoszenia przez dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości. w konkluzji Sąd uznał wniosek za spóźniony.

Apelację (omyłkowo nazwaną zażaleniem) od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego w zw. z art. 373 ust 1 pkt 1 PUiN w zw. z art. 6 ust 3 ustawy z dnia 6.03.2009 roku o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i bezzasadne przyjęcie, że wystąpiła w niniejszej sprawie prekluzja terminu żądania orzeczenia wobec dłużnika wnioskowanych zakazów.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że kwestia dwutorowości terminów i ich prekluzji przewidzianych w art. 377 PUiN jest kontrowersyjna i niejednolicie interpretowana w orzecznictwie. Skarżący odwołał się przy tym do wykładni art. 377 PUiN przedstawionej w uzasadnieniu postanowienia z dnia 4 marca 2009 roku, Sąd Najwyższy wskazał, że termin prekluzyjny przewidziany w art. 377 PUiN otwiera się na nowo w przypadku złożenia późniejszego czy kolejnego wniosku o upadłość. Skarżący odwołał się do celu orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej i wskazał, że wykładnia zaprezentowana przez Sąd Rejonowy premiuje dłużnika, który zataił istnienie podstawy do ogłoszenia upadłości. Takie ewidentnie wadliwe i umyślne działanie dłużnika miałyby skutkować obecnie uchyleniem jego odpowiedzialności, o której mowa w art. 373 PUiN.

Nadto skarżący wskazał, że nawet gdyby uznać, że nastąpiła prekluzja terminu wobec niezłożenia wniosku o ustanowienie zakazów w ciągu roku od dnia kiedy wniosek o upadłość winien być złożony, to Sąd przeoczył, że prekluzja ta oznacza wyłącznie zakaz powoływania się na okoliczności jakie zaistniały przed tym terminem, ale nie oznacza braku możliwości powoływania na przesłanki upadłości, jakie zachodziły po tym terminie. Nawet orzecznictwo, na które powoływał się Sąd wskazywało, że prekluzja dotyczy tylko zakazu odwoływania się do okoliczności określonych art. 373 ust 1 PUiN, jakie zaistniały w tym okresie.

Z ustaleń Sądu wynika, że okoliczności i przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości występowały także do wskazanym przez Sąd sprekludowanym terminie. Skoro po tym terminie pojawiali się kolejni wierzyciele, podejmujący następne postępowania egzekucyjne, a uczestnik znacznie powiększył zadłużenie przekraczające wartość majątku dłużnika, to istniały podstawy opisane w art. 373 ust 1 PUiN i tym samym wniosek o ustanowienie zakazów nie może być uznany za spóźniony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy podziela ustalania faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i wobec ich niewadliwości czyni je częścią własnego rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy dokonał bowiem prawidłowej oceny zebranych w sprawie dowodów i wyciągnął z nich trafne wnioski natury faktycznej.

Nie budzi także żadnych zastrzeżeń dokonana przez Sąd Rejonowy wykładnia prawa. Prawidłowej analizie poddano wszystkie przepisy istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zatem również i w tym zakresie ocena prawna Sądu Rejonowego zasługuje na aprobatę i jest podzielana przez Sąd odwoławczy.

Skarżący w apelacji nie podniósł zarzutów natury proceduralnej (błędnej oceny dowodów czy wynikających z niej niewłaściwych ustaleń faktycznych), a jedynie zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 377 PUiN w zw. z art. 373 ust 1 pkt 1 PUiN w zw. z art. 6 ust 3 ustawy z dnia 6 marca 2009 roku o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zarzut ten jednak nie zasługiwał na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, że w realiach niniejszej sprawy podstawę prawną oceny wniosku stanowią przepisy Prawa upadłościowego i naprawczego w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 6 marca 2009 roku o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, co wynika z regulacji art. 6 ust. 2 ustawy nowelizującej, w myśl którego jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości, do postępowań sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. W świetle niewadliwych ustaleń Sądu I instancji przesłanki złożenia przez uczestnika wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika zaistniały już w 2001 roku.

Przepis art. 373 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (w brzmieniu, o którym wyżej mowa) stanowi, że sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu osoby, która ze swej winy będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości.

Z kolei zgodnie z art. 377 PUiN w brzmieniu znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie, nie orzeka się zakazu, o którym mowa w art. 373, jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości, od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć.

Przypomnieć należy, że po wejściu w życie ustawy z dnia 6 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym wydłużeniu do trzech lat uległ przewidziany w art. 377 PUiN termin, w ciągu którego możliwe było orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej wobec osoby zobowiązanej do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, w sytuacji gdy wniosek taki nie został złożony. Zatem celem ustawy nowelizującej PUiN było m.in. wydłużenie terminu dla złożenia wniosku o orzeczenie zakazów, o których mowa w art. 373 PUiN.

Jednakże, co istotne dla rozstrzygnięcia, równolegle w art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej postanowiono, że jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustała możliwość orzeczenia zakazu z powodu upływu rocznego terminu do wszczęcia postępowania, zakazu nie orzeka się.

Sąd Rejonowy na tej właśnie podstawie, uznając, że przed dniem 2 maja 2009 roku upłynął roczny termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej wobec uczestnika, oddalił wniosek.

Z kolei zdaniem skarżącego dokonana przez Sąd Rejonowy wykładnia art. 6 ust 3 powołanej wyżej ustawy nowelizującej jest błędna i premiuje nierzetelnych dłużników. Prawdopodobna jest bowiem taka wykładnia art. 377 PUiN, że pomimo przekroczenia rocznego terminu na złożenie wniosku o orzeczenie zakazów (w sytuacji gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie został złożony) termin ten otwiera się na nowo w razie późniejszego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko takie nie zasługuje na uwzględnienie i pozostaje w sprzeczności zarówno z literalną jak i systemową wykładnią art. 377 PUiN w zw. z art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym stosowania art. 6 ust 3 ustawy z dnia 6 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze

Sądowym (Dz. U. Nr 53, poz. 434) przyjęto bowiem, że przewidziane tam wyłączenie możliwości orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej upłynął termin do wszczęcia postępowania, interpretować należy jako określenie momentu decydującego o tym, że wcześniej powstałe przesłanki orzeczenia tego zakazu nie mogą już być brane pod uwagę, nawet gdyby termin do orzekania otworzył się po wejściu w życie ustawy powtórnie na skutek wystąpienia zdarzeń przewidzianych w art. 377 PUiN (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 12 kwietnia 2012 r., sygn. akt II CSK 463/11, Lex nr 1217206).

Przypomnieć należy, że w uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy nowelizującej, do postępowań w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Jednocześnie ustęp drugi tego artykułu stanowi, że jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości, do postępowań, o których mowa w ust. 1, wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Określając relację między tymi przepisami stwierdzić należy, że niewątpliwie ustęp pierwszy odnosi się do spraw już wszczętych, niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy i wprowadza w pełnym zakresie regułę stosowania prawa dotychczasowego. Ustęp drugi obejmuje swoją regulacją przypadki, w których podstawy do ogłoszenia upadłości zaistniały przed wejściem w życie ustawy, natomiast postępowanie o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej wszczęte zostało po jej wejściu w życie i także w tym wypadku nakazuje stosować przepisy dotychczasowe.

W tym kontekście zwraca się uwagę, że ustawodawca uznał, iż ze względu na ściśle powiązanie przesłanek orzeczenia zakazu przewidzianego w art. 373 PUiN z powstaniem stanu uzasadniającego wnioski o ogłoszenie upadłości, terminowym złożeniem tego wniosku i zachowaniem się w toku postępowania upadłościowego, zarówno do już wszczętych postępowań o orzeczenie zakazu, jak i do tych, które zostaną dopiero wszczęte, ale które wiążą się z popadnięciem dłużnika w stan wymagający wystąpienia o uruchomienie postępowania upadłościowego, powinny być stosowane dotychczas obowiązujące w tej materii przepisy. W zakresie terminów prekluzyjnych zastosowanie znajdowałyby więc terminy roczne, przewidziane w art. 377 PUiN w dotychczasowym brzmieniu, obarczoneym różnym pojmowaniem ich wzajemnego stosunku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. sygn. akt II CSK 463/11, LEX nr 1217206).

Pomimo komplementarnej regulacji art. 6 ust 1 i ust 2 ustawy nowelizującej ustawodawca w art. 6 ust 3 tej ustawy wprowadził jednak kolejną normę, regulując kategorycznie skutki ustania przed dniem jej wejścia w życie możliwości orzeczenia zakazu z powodu upływu rocznego terminu do wszczęcia postępowania. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustała możliwość orzeczenia zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1, z powodu upływu rocznego terminu do wszczęcia postępowania, zakazu nie orzeka się.

W niniejszej sprawie niewątpliwie roczny termin upłynął przed wejściem w życie ustawy nowelizującej.

Wobec tego dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne jest ustalenie związku między kolejnymi przytoczonymi wyżej regulacjami. W powołanym orzecznictwie zwrócono uwagę, że ponieważ także przepisy, do których art. 6 odsyła w ustępach 1 i 2 stanowią, że po upływie rocznego terminu od wskazanych w nich zdarzeń (umorzenia lub zakończenia postępowania upadłościowego albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13, a gdy wniosek o ogłoszenie upadłości nie był złożony - od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć) zakazu nie orzeka się, postanowienie art. 6 ust 3 pozornie zdaje się powtarzać treść przepisów, do których odsyłają wcześniejsze jednostki redakcyjne tego samego artykułu.

Różnicy (określającej jurydyczną istotę regulacji art. 6 ust 3) upatrywać trzeba jednak we wskazaniu momentu, w którym istniejący stan jest decydujący przy ocenie czy bezpowrotnie upłynął termin prekluzyjny dla żądania orzeczenia zakazu. Innymi słowy, w świetle tego przepisu przyjąć należy, że jeśli przed wejściem w życie ustawy nowelizującej upłynął roczny termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu na podstawie art. 373 PUiN, liczony od momentu aktualizacji obowiązku złożenia przez uczestnika wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika, to nie będzie już dopuszczalne złożenie wniosku o orzeczenie zakazu również w alternatywnym terminie, liczonym (zgodnie z art.

377 PUiN) od daty zakończenia lub umorzenia postępowania upadłościowego wszczętego po wejściu w życie ustawy nowelizującej.

W uzasadnieniu powołanego wyżej orzeczenia z 12 kwietnia 2012 Sąd Najwyższy wskazał zatem, że chwilą decydującą dla ustalenia, czy możliwe jest jeszcze skuteczne wystąpienie o pozabawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej jest stan istniejący przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej - a więc bezpośrednio poprzedzający ten dzień. Ustawodawca, mocą art. 6 ust 3 ustawy utrzymał ten stan stwierdzając, że zakaz nie może być już orzeczony nawet jeśli po wejściu w życie ustawy zostanie złożony wniosek o ogłoszenie upadłości i otwarty zostanie alternatywny termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu.

Dodać należy, że w zawisłych przez tutejszym Sądem sprawach o analogicznym stanie faktycznym prowadzonych pod sygnaturami akt VIII Ga 400/12 i VIII Ga 401/12, postanowieniem wydanym w dniu 23 stycznia 2014 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania (sygnatura akt II CSK 391/13), co daje asumpt do twierdzenia, że zaprezentowana w cytowanym wyżej postawieniu Sądu Najwyższego argumentacja, zyskuje walor utrwalonego poglądu orzeczniczego. Biorąc bowiem pod uwagę treść art. 398⁹ k.p.c. odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje zazwyczaj wówczas, gdy w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne oraz gdy nie istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że jakkolwiek trafnie skarżący wskazuje, iż w orzecznictwie rzeczywiście zarysowały się dwa różne nurty w odniesieniu do interpretacji art. 377 PUiN i wzajemnych relacji między alternatywnie określonymi terminami dla złożenia wniosku o orzeczenie zakazów na podstawie art. 373 i 374 PUiN, to jednak w niniejszej sprawie kwestia ta nie budzi kontrowersji, a znaczenie dla rozstrzygnięcia posiada jedynie norma art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej, stanowiąca (jak wskazano wyżej) *lex specialis* zarówno w stosunku do regulacji art. 377 PUiN jak i w odniesieniu do przepisów art. 6 ust 1 i 6 ust 2 ustawy nowelizującej.

Wnioski wynikłe z wykładni tej normy nie pozwalają na uznanie, by w momencie zainicjowania na podstawie wniosku złożonego w roku 2010 roku postępowania upadłościowego wobec dłużnika, ponownemu otwarciu uległ termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu.

Skoro zatem prawidłowo ustalony przez Sąd I instancji moment niewypłacalności dłużnika (niekwestionowany przez skarżącego), a tym samym moment, w którym winien zostać złożony wniosek o ogłoszenie upadłości wystąpił wcześniej niż na rok przed datą nowelizacji przepisu art. 377 Prawa upadłościowego i naprawczego i w tym okresie nie został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości, to niemożliwe jest już orzeczenie zakazów o których mowa w art. 373 PUiN w stosunku do osoby, która wówczas nie wykonała obowiązku złożenia wniosku.

Bez znaczenia jest w tym zakresie okoliczność złożenia tego wniosku po dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej, albowiem skutek określony wyraźnie w ustawie, zakazujący wszczynania postępowania o orzeczenie zakazów już wystąpił i w realiach rozpoznawanej sprawy związany był z niezłożeniem w ogóle wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie rocznym od wystąpienia podstaw niewypłacalności dłużnika.

W takiej sytuacji nie ma możliwości sięgania do drugiej z przesłanek obliczania terminu do złożenia wniosku, związanej ze złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości (a ściślej z zakończeniem lub umorzeniem postępowania upadłościowego).

Innymi słowy przyjąć trzeba, że skoro zgodnie z art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej, termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej upłynął, to nie otwiera się on na nowo jedynie z tego powodu, że po wielu latach od jego upływu złożono wniosek o ogłoszenie upadłości. Jak wyżej wskazano art. 6 ustawy nowelizującej zawiera trzy odrębne regulacje, z których każda ma charakter autonomiczny i nie zachodzi między nimi taki stosunek, który uprawniałby do wnioskowania, że pomimo utraty prawa wystąpienia z wnioskiem na jednej z opisanych tam podstaw, uprawniony zyskuje możliwość wystąpienia z takim wnioskiem na innej podstawie w późniejszym czasie.

Przyjęciu takiej interpretacji sprzeciwia się nie tylko literalne brzmienie art. 6 ust 3 ustawy, ale także wykładnia systemowa i celowościowa, która winna być dokonywana przy założeniu racjonalności ustawodawcy.

Mianowicie, gdyby wolą ustawodawcy było dopuszczenie do orzekania o zakazach mimo upływu rocznego terminu przed wejściem w życie ustawy nowelizującej na podstawie art. 377 PUiN w poprzednim brzmieniu, to regulacja art. 6 ust 3 byłaby pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia normatywnego. Podstawy dopuszczalności takiego wniosku upatrywać należałoby w art. 6 ust. 2 ustawy. Skoro jednak obok tego przepisu dodano kolejny ustęp zawierający kategorię zakaz orzekania sankcji z art. 373 PUiN po upływie terminu, to uznać należy, że przepis ten wyłącza w zakresie nim uregulowanym stosowanie pozostałych wymienionych przepisów.

Z kolei celu powołanej regulacji upatruje się we wprowadzeniu swoistej „abolicji” dla dłużników, mającej zachęcać ich do składania wniosków o ogłoszenie upadłości po wejściu w życie znowelizowanych przepisów PUiN (por. uzasadnienie orzeczenia z dnia 12 kwietnia 2012 II CSK 463/11). W tym kontekście należy zauważyć, że przyjęcie interpretacji przedstawionej przez skarżącego podważałoby sens wprowadzenia regulacji art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej i stawałaby w nierównej sytuacji dłużników w zależności od tego, czy po wejściu w życie ustawy zakończono lub umorzono postępowanie upadłościowe. Mianowicie ten, względem którego nigdy by nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości, nie byłby również nigdy zagrożony orzeczeniem zakazu, co mogłoby powstrzymać dłużników przed składaniem wniosku o upadłość, choćby po to, by uniknąć narażenia się na orzeczenie zakazu.

Podkreślić trzeba wyraźnie, że nie ma racji skarżący wywodząc, iż prekluzja (odnośnie do terminu, o którym mowa w art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej) oznacza wyłącznie zakaz powoływania się na okoliczności i zdarzenia, jakie zaistniały przed tym terminem (prekluzja faktów), nie oznacza natomiast braku możliwości powoływania się na przesłanki ogłoszenia upadłości jakie zachodziły także po tym terminie (a zatem nie oznacza wygaśnięcia prawa do żądania orzeczenia zakazu).

Skarżący zatem uważa, że nawet upływ rocznego terminu od chwili powstania przesłanek do ogłoszenia upadłości nie zamyka mu drogi do wystąpienia z wnioskiem o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli po upływie tego terminu przesłanki do ogłoszenia upadłości nadal zachodzą. Jest to jednak de facto dokładnie ta sama argumentacja, którą skarżący przedstawił, na wstępie apelacji, a z której wynikało, że jeżeli po upływie rocznego terminu, ogłoszono jednak upadłość, to otwiera się na nowo termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazów.

Argumentacja skarżącego mogłaby być uznana za zgodną z treścią art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej jedynie w sytuacji gdyby po dniu wejścia w życie tej normy przesłanki ogłoszenia upadłości istniejące przed tą datą ustały a następnie doszłyby do ponownej ich aktualizacji. W takiej sytuacji zasadnie można wywodzić, że zaniechanie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości zaistniało w nowych okolicznościach faktycznych, do których nie ma zastosowania „abolicyjny” przepis art. 6 ust 3 ustawy nowelizującej PUiN.

W innym wypadku biorąc pod uwagę prekluzyjny charakter terminu określonego w art. 6 ust 3 ustawy stwierdzić należy, że po jego upływie z woli ustawodawcy nie będzie możliwe żądanie orzeczenia zakazu na podstawie art. 373 PUiN nawet jeśli stan uzasadniający tezę o zaniechaniu złożenia przez uczestnika wniosku w terminie będzie trwał także po wejściu w życie ustawy nowelizującej.

Zatem w odniesieniu do zaniechania złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, które zaistniało jeszcze przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, nie można żądać orzeczenia zakazów, jeśli przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, od chwili zaistnienia przesłanek do ogłoszenia upadłości upłynął jeden rok a stan zaniechania trwa nieprzerwanie w dalszym ciągu

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu apelacji.